

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí v Bratislave 17. júla 2013 v trestnej veci obvineného **R. K. pre obzvlášť závažný zločin vraždy** podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 2T 74/2010, o dovolaní, ktoré podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. D. R., proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, zo dňa 20. januára 2011, sp. zn. 2To 75/2010, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného R. K. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Prešov z 8. októbra 2010, sp. zn. 2T 74/2010, bol obvinený R. K. uznaný za vinného zo spáchania

obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 10. januára 2010 v čase približne o 04.30 hod. v byte nachádzajúcom sa na druhom poschodí obytného domu v P., ulica F. č. X., po predchádzajúcom slovnom nedorozumení so svojou manželkou A. K., v afekte zlosti a takom stupni opitosti, s úmyslom ju usmrtiť, zaútočil na ňu kuchynským nožom s čepeľou zabrúsenou z jednej strany o dĺžke 12 cm tak, že držiac uvedený nôž nad hmatom v pravej ruke a stojac tvárou oproti nej bodol ju do prednej plochy hrudníka vľavo, kde uvedeným nožom spôsobil zhora a zľava veľkou silou a prudkosťou s následným opakovaným nabodnutím ľavých pľúc v priebehu tej istej bodnoreznej rany, v dôsledku čoho vznikol u poškodenej bodný kanál hĺbky asi 12 cm,

s prebodnutím ľavých pľúc, pohrudnice, osrdcovníka a prednej steny pravej predsiene s poranením pľúcnej tepny, vnútornej hrudnej tepny i medzi rebrovej žily a tepny, čím došlo u poškodenej ku vzniku šoku po úraze a krvácaní s následným zlyhaním srdcovo cievnej a dýchacej činnosti a tým aj bezprostredne k smrti, ktorá nastala o 8.00 hod. toho istého dňa na klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Raimana v Prešove, pričom smrti nebohej sa nedalo zabrániť ani poskytnutím včasnej a odbornej lekárskej pomoci.

Okresný súd obvinenému R. K. podľa § 145 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, § 36 písm. n/, § 37 písm. m/ Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. ho na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 78 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 2 rokov. Súčasne mu podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. uložil trest prepadnutia veci, a to 1 ks kuchynského noža s čiernou rúčkou, ktorý bol použitý na spáchanie trestného činu.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. zák. súd zaviazal obvineného nahradiť poškodenej B. K. škodu vo výške 662,27 € a poškodenej V., zastúpenej Mgr. P. A., škodu vo výške 5 971,78 €.

Proti rozsudku Okresného súdu Prešov podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Prešove uznesením z 20. januára 2011, sp. zn. 2To 75/2010, podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodu uvedenom v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V dovolaní obvinený namietal, že súdy nesprávne právne posúdili zistený skutkový stav. Obvinený poukazoval na vykonané dokazovanie, ktorým nebola preukázaná subjektívna stránka obzvlášť závažného zločinu vraždy, nakoľko nebol bez pochybností preukázaný jeho úmysel (a to ani nepriamy) usmrtiť svoju manželku. Viacerými výpoveďami bolo potvrdené, že ku spáchaniu skutku došlo v stave ospravedliteľného citového rozrušenia obvineného

(niekoľko hodín predtým sa dozvedel o smrti svojho starého otca), po predchádzajúcej hádke vyvolanej obeťou a v stave značnej opitosti. Je zrejmé, že úmyslom obvineného bolo vziať manželke nôž, ktorým ho ohrozovala, aby nedošlo k zraneniu ani jedného z nich. Pravdepodobne pri tomto zápase a vzájomnom ťahaní došlo k vzniku povrchových rán ako aj smrtiacej rany. Podľa jedného zo znaleckých posudkov mohlo k smrtiacej rane dôjsť dokonca aj tým spôsobom, že obeť pri cúvaní do chodby zakopla o prah dverí. Obvinený považoval názor sudcu o tom, že svoje konanie smeroval na oblasť životne dôležitých orgánov v oblasti srdca, za zavádzajúci a hypotetický, keďže viacerými znaleckými posudkami bolo preukázané, že pri takom stupni opitosti, v akom sa obvinený nachádzal, dochádza k narušeniu jemnej motoriky, k zlým odhadom vzdialenosti, nekontrolovateľnému pohybu rúk a pod. Znalec z odboru psychiatrie potvrdil aj to, že obvinený konal v afekte, teda išlo u neho o skratové konanie, kedy mohli byť ovplyvnené aj zvyšky jeho rozpoznávacej schopnosti. Vzhľadom na uvedené mal za to, že nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu vraždy, ale mohlo by ísť o trestný čin usmrtenia podľa § 149 Tr. zák.

V dovolaní obvinený ďalej namietal, že mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov. V súvislosti s výškou uloženého trestu poukazoval na nedávno medializovaný prípad, kedy syn zavraždil svojho otca kvôli peniazom na alkohol a súd mu za toto konanie uložil trest odňatia slobody vo výške 14 a pol roka. Vzhľadom na uvedené mal za to, že súdy nedostatočne aplikovali základné zásady trestného konania, najmä pokiaľ ide o zásadu legitímnych očakávaní (každý má právo očakávať, že v rovnakých alebo podobných veciach budú súdy rozhodovať rovnako), zásadu *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obvineného) a zásadu náležitého zistenia skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti.

Preto navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 Tr. por. v spojení s § 388 Tr. por. rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného, zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutia a prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril aj prokurátor Krajskej prokuratúry Prešov, ktorý považoval dovolanie obvineného za nedôvodné. Mal za to, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a skutok správne subsumoval pod príslušnú

hmotnoprávnu normu. Nesúhlasil s názorom obvineného, že ku skutku došlo v stave ospravedlniteľného citového rozrušenia spôsobeného správou o smrti jeho starého otca. Táto správa bola dôvodom, prečo začal v ten deň so svojou matkou a bratom požívať alkoholické nápoje a po ich odchode v tom pokračoval. Vtedy však už s manželkou okrem jeho účasti na pohrebe pri konflikte riešili aj otázku rodinného rozpočtu, otázku blížiacich sa krstín ich spoločného maloletého dieťaťa a predovšetkým otázku ďalšieho spolužitia s poškodenou.

Poukazoval na to, že v konaní nebol spochybnený úmysel obvineného vziať poškodenej nôž z rúk počas prebiehajúceho konfliktu. Po tom, čo sa tohto noža zmocnil, však bolo bez pochybností preukázané, že týmto došlo k opakovanému bodnutiu v rámci jednej bodnoreznej rany. Znaleckým dokazovaním bolo jednoznačne ustálené, že išlo o tri za sebou nasledujúce bodnutia v rámci jednej bodnoreznej rany, pričom nedošlo k úplnému vytiahnutiu čepele z tela poškodenej alebo pootočeniu čepele. Uvedené logicky vylučuje argumentáciu obvineného o jednom nešťastnom pohybe pri vzájomnom zápasení o nôž.

Tieto skutočnosti je potrebné posudzovať aj v kontexte ďalších objektívne preukázaných skutočností, ktorými boli nôž v rukách obvineného s 12 cm dlhou čepelou, smerovanie útoku na oblasť hrudnej dutiny, v ktorej sú uložené životne dôležité orgány, stredná až väčšia sila vedeného útoku a v neposlednom rade aj nahromadená agresivita obvineného v dôsledku hádky s poškodenou umocňovaná množstvom požitého alkoholu. Obvinený pritom už z minulosti vedel, že s pribúdajúcim množstvom alkoholu sa u neho stupňuje agresivita.

Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol ako nedôvodné.

K dovolaniu sa vyjadrili aj poškodení (rodičia A. K.), zastúpení obhajkyňou JUDr. E. P.. Vo svojom vyjadrení poukazovali na to, že úmyselné zavinenie sa pri trestnom čine vraždy musí vzťahovať aj na účinok na hmotnom predmete útoku, aj keď obvinený si nemusí byť úplne presne vedomý detailov, ktoré spôsobí, stačí, že smrť chce spôsobiť a je si vedomý toho, ako to dosiahnuť. Poškodení mali za to, že dlhotrvajúca hádka, agresivita zvýšená požitým alkoholom v spojení s troma

bodnorenými ranami smerujúcimi proti časti tela, kde sú uložené životne dôležité orgány, ako aj intenzita útoku jednoznačne nasvedčujú tomu, že v danom prípade išlo o úmyselné zavinenie formou nepriameho úmyslu. Vzhľadom na uvedené mali poškodení za to, že súdy správne zistili skutkový stav a kvalifikovali ho ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák.

Poškodení sa stotožnili aj so závermi konajúcich súdov, ktorí pri ukladaní trestu neaplikovali ustanovenie § 39 Tr. zák., nakoľko obvinený bol aj v minulosti odsúdený za násilnú trestnú činnosť a napriek tomu sa dopustil tak závažného trestného činu na blízkej osobe – manželke. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhli, aby dovolací súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd, ako súd dovolací, síce primárne konštatoval, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), že bolo podané oprávneným procesným subjektom (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.); dospel však k záveru, že nie je splnený dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Z odôvodnenia dovolania je zrejmé, že obvinený namieta predovšetkým zistený skutkový stav a spôsob, akým súdy prvého a druhého stupňa v napadnutom konaní vyhodnotili vykonané dôkazy v jeho neprospech.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. i/ Tr. por. je, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia: správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb, taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ Tr. por. Mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie - neslúži k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Námietka nesprávnosti skutkových zistení, námietka proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôže zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Nie je možné, s poukazom na dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., domáhať sa preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené. Dovolací súd môže posudzovať len to či súdy na zistený skutkový stav, ktorý je v dovolacom konaní daný a nemenný aplikovali správne ustanovenia trestného zákona.

Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Zákon pritom neurčuje a ani nemôže určiť konkrétne pravidlá, podľa ktorých by sa malo vychádzať v konkrétnom prípade pri určení rozsahu dokazovania alebo pri hodnotení obsahu dôkazov, prípadne ich vzájomnej súvislosti. Jediným všeobecným pravidlom určujúcim rozsah dokazovania je zásada vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., podľa ktorej orgány postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Nevykonanie dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nie je možné uplatniť pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ale ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy (zistený skutkový stav) v jeho prospech.

Obvinený v dovolaní ďalej namietal, že v trestnom konaní nebola dostatočne preukázaná subjektívna stránka – úmyselné zavinenie trestného činu.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 1/2011 pod č. 3, podľa ktorého dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nemôže napĺňať poukaz na to, že vykonaným dokazovaním nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchateľa k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t.j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

V súvislosti s námietkou obvineného, že súdy neaplikovali základnú zásadu trestného konania (v pochybnostiach v prospech obvineného), najvyšší súd poznamenáva, že použitie zásady "in dubio pro reo", ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Tr. por., prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie. Táto zásada sa týka iba skutkových zistení. Nakoľko dovolací súd skutkové zistenia nemôže skúmať, aplikácia tejto zásady v dovolaní neprichádza do úvahy.

V súvislosti s námietkou obvineného, týkajúcej sa neprimeranosti uloženého trestu, najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že táto nenapĺňa žiadny dovolací dôvod tak, ako to má na mysli ustanovenie § 371 ods. 1 Tr. por., a preto sa ňou dovolací súd nezaoberal.

Najvyšší súd na tomto základe, bez meritórneho preskúmania veci, na neverejnom zasadnutí konštatoval, že je zrejme nenaplnenie dôvodov dovolania uplatnených obvineným, a preto tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. júla 2013

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová